

Souhrnné výsledky konjunkturálního průzkumu v podnikové sféře

Český statistický úřad provedl v listopadu 2015 celostátní konjunkturální průzkum názorů vedoucích pracovníků vybraných podniků z oblasti průmyslu, stavebnictví, obchodu a vybraných odvětví služeb. Tento průzkum byl zaměřen **jednak na hodnocení situace v hlavních oblastech podnikové ekonomiky v listopadu a na krátkodobý výhled pro příští měsíce ve srovnání se situací, jak se jevila respondentům v období průzkumu¹⁾**.

Průzkum se týkal 942 průmyslových podniků (tržby z průmyslové činnosti těchto podniků představují více než polovinu tržeb za průmyslové podniky celkem), ve stavebnictví 483 podniků, tento soubor pokrývá zhruba polovinu stavebních prací provedených podle dodavatelských smluv ve stavebnictví celkem, 295 podniků obchodu a 661 podniků vybraných odvětví služeb.

1. Konjunkturální průzkum v průmyslových podnicích

V **průmyslu se** v listopadu hodnocení současné celkové **ekonomické situace** respondentů snížilo. 35,8 % respondentů hodnotí svou ekonomickou situaci jako dobrou, 61,3 % jako uspokojivou a 2,9 % jako špatnou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla ekonomická situace uspokojivá u respondentů se 59,6 % tržeb. Jako špatnou označili svoji ekonomickou situaci respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu se 3,3 % tržeb. Jedná se zejména o některé podniky výroby nábytku. Dobrá ekonomická situace byla u respondentů s 37,1% tržeb ze zpracovatelského průmyslu.

Hodnocení současné **celkové poptávky** i **zahraniční poptávky** se téměř nezměnilo. Úroveň celkové poptávky (knihy zakázek) považovali za uspokojivou respondenti s 86,2 % tržeb, respondenti s 4,8 % tržeb hodnotili úroveň celkové poptávky po své produkci jako vyšší a respondenti s 9 % tržeb jako nízkou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla úroveň celkové poptávky v období průzkumu hodnocena jako uspokojivá u respondentů se 84,5 % tržeb, jako nízká u respondentů s 10,1 % tržeb a vyšší poptávka byla u respondentů s 5,4 % tržeb.

Pro zahraniční odběratele dodává část svých výrobků zhruba 89 % z celkového počtu vybraných podniků. Z nich podniky s 84,9 % tržeb považovaly úroveň **zahraniční poptávky** za uspokojivou, podniky s 10,7 % tržeb za nízkou a jako vysokou označili poptávku zahraničních partnerů respondenti s 4,4 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu byla úroveň zahraniční poptávky považována za uspokojivou u respondentů se 83,9 % tržeb, u 11 % za nízkou a u 5,1 % za vysokou.

Výrobní činnost vzrostla u podniků s 21,4 % tržeb, poklesla u 10,5 % podniků a u podniků s 68,1 % tržeb byla výrobní činnost stabilizovaná. Ve zpracovatelském průmyslu se výrobní činnost zvýšila u respondentů se 23,2 % tržeb, snížení se týkalo podniků s 6,6 % a neměnnost podniků se 70,2 % tržeb.

Zásoby hotových výrobků se podle respondentů také téměř nezměnily. Stav **zásob hotových výrobků** považovali v období průzkumu respondenti s 92,8 % tržeb za normální v sezóně. Podniky s 5,2 % tržeb mají své zásoby vyšší a podniky s 2 % tržeb nízké. Stav **zásob surovin a materiálů** považují respondenti reprezentující 93 % tržeb za normální v sezóně.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období příštích **tří měsíců** se mírně zvýšila, pro období příštích **šesti měsíců** se zvýšila. Zlepšení **ekonomické situace** v příštích třech měsících očekávají podniky s 10 % a zhoršení respondenti s 6,5 % tržeb, beze změny 83,5 %. V průmyslu zpracovatelském se ekonomická situacelepší u 11,4 % respondentů, u 7,4 % se zhorší a beze změny zůstane u podniků se 81,2 % tržeb.

¹⁾ Hodnocení je provedeno pomocí konjunkturálních sald, což je rozdíl mezi odpověďmi ve variantách zlepšení (růst) a zhoršení (pokles) vyjádřený v %

Pro příštích **šest měsíců** respondenti se 14,5 % tržeb očekávají zlepšení **ekonomické situace**, zhoršení s 8,4 % a respondenti představující 77,1 % tržeb se změnami úrovně ekonomické situace svého podniku neuvažují. Ve zpracovatelském průmyslu se ekonomická situace stabilizuje u respondentů představujících 74,5 % tržeb, ke zlepšení by mělo dojít u podniků se 15,9 % tržeb a ke zhoršení u podniků, které zahrnují 9,6 % tržeb za respondenty ze zpracovatelského průmyslu.

Celková poptávka (podle knihy zakázek) by se v **příštích třech měsících** ve srovnání se situací v období průzkumu neměla měnit u respondentů se 72 % tržeb, s oživením poptávky počítají respondenti se 20,1 % a se snížením respondenti se 7,9 %. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkové poptávky respondenti s 18,6 % tržeb, snížení očekává 9 % respondentů a neměnnost 72,4 % respondentů.

Celkový export by se měl zvýšit u respondentů se 14,9 % tržeb, s neměnností exportu počítají podniky, jejichž tržby činí 76,5 % za celý soubor a snížení exportu očekává 8,6 % respondentů. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkového exportu respondenti představující 17 % tržeb, pokles respondenti s 8,9 % tržeb a respondenti se 74,1 % tržeb se změnami exportu nepočítají.

Celkový dovoz by se měl v příštích třech měsících zvýšit u respondentů se 12,5 %, ke změnám nedojde u 76,3 % a snížení dovozu předpokládají podniky s 11,2 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu očekává 14,2 % respondentů zvýšení dovozu, 12,3 % snížení a 73,5 % respondentů neočekává změny.

Své **výrobní kapacity vzhledem k zakázkám** považují pro příští měsíce za dostatečné respondenti se 84,1 % tržeb. Více než dostatečné výrobní kapacity by měly být u 10,1 % a nedostatečné u podniků s 5,8 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu jsou výrobní kapacity dostatečné u respondentů se 82,3 % tržeb, více než dostatečné u 11,1 % a nedostatečné u 6,6 % respondentů.

Respondenti očekávají pro příští tři měsíce téměř neměnnost tempa **výrobní činnosti a zaměstnanosti**. Zvýšení **výrobní činnosti** očekávají respondenti představující 17,8 % tržeb, se snížením počítá 13,6 % respondentů a respondenti se 68,6 % tržeb se změnami svých výrobních aktivit nepočítají. V oblasti zpracovatelského průmyslu očekávají růst výroby respondenti představující 16,6 % tržeb, neměnný vývoj 67,9 % respondentů a pokles výroby 15,5 % respondentů. Na otázku **zajištěnosti výrobních programů** z hlediska časové perspektivy odpovídali respondenti diferencovaně, a to zejména v souvislosti s odvětvovým zaměřením jejich výrobních aktivit.

S poklesem **zaměstnanosti** počítají respondenti v příštích třech měsících proti situaci v období průzkumu se 6,7 % počtu zaměstnanců. Respondenti se 80,5 % počtu zaměstnanců se změnami v této oblasti nepočítají a růst předpokládají podniky s 12,8 % zaměstnanců. Obdobné tendence očekávají pro příští tři měsíce také respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu.

Ve srovnání se situací v období průzkumu by se měl **růst cen** průmyslových výrobků týkat 6,9 % tržeb. Se snížením cen uvažují respondenti u 5 % tržeb a s neměnností u 88,1 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu by se měly ceny zvýšit u 7,3 % tržeb, snížit u 5,7 % tržeb a 87 % tržeb zpracovatelského průmyslu by se cenové změny neměly týkat.

Co se týká **finanční situace** mělo v období průzkumu závazky po lhůtě splatnosti 17,8 % z celkového počtu podniků, které odpověděly (tržby těchto podniků představují 10 % tržeb za všechny vybrané podniky).

Schopnost podniků platit své závazky ve lhůtě splatnosti se v dalších třech měsících nezmění u 91,1 % počtu respondentů, u 6,5 % selepší a u 2,4 % se zhorší.

Úroveň **úvěrů** se bude vyvíjet podle názorů podniků diferencovaně. Se změnami v objemu úvěrů nepočítá 48,9 % počtu podniků, zvýšení úvěrů očekává 7,6 % a snížení 14,2 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 29,3 % počtu podniků.

Ze šetření o **investiční činnosti** ve zpracovatelském průmyslu vyplývá, že pro rok 2016 předpokládají respondenti meziroční růst investic o přibližně 7 %. Půjde přitom převážně o obnovu výrobních zařízení, méně pak o rozšíření výrobních kapacit a pořízení nových technologií.

Saldo **indikátoru důvěry v průmyslu** konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení celkové poptávky, zásoby hotových výrobků s opačným znaménkem a očekávaný vývoj výrobní činnosti) se v listopadu meziměsíčně mírně zvýšilo o 0,7 bodu. V meziročním srovnání je ale nižší.

2. Konjunkturální průzkum ve stavebních podnicích

Ve **stavebních** podnicích se hodnocení současné **ekonomické situace** respondentů zvýšilo. Hodnocení **celkové poptávky** po stavebních pracích se oproti říjnu zvýšilo také. V listopadu hodnotilo 28,8 % respondentů svou **ekonomickou situaci** jako dobrou, 61,2 % jako uspokojivou a 10 % jako špatnou. **Stavební činnost** se zvýšila u podniků s 28,6 % objemu stavebních prací, k omezení stavební činnosti došlo u 8,1 % respondentů a u ostatních (se 63,3 % stavebních prací) ke změnám nedošlo.

Úroveň **celkové poptávky** po produkci svého podniku považovali v období průzkumu za uspokojivou respondenti se 60,6 % stavebních prací. V podnicích, jejichž objem výroby představuje 37,1 % stavebních prací, považovali jejich zástupci úroveň celkové poptávky za nižší a 2,3 % za vyšší.

Jako hlavní **bariéry růstu produkce** svého podniku označují respondenti nedostatečnou poptávku, respondenti představující 12,2 % stavebních prací bariéry růstu produkce nemají.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období příštích **tří i šesti měsíců** se téměř nezměnila. **Celková ekonomická situace** by měla podle výsledků průzkumu zůstat v **příštích třech měsících** stabilizovaná u respondentů se 71,5 % objemu stavebních prací za všechny respondenty. Zlepšení své ekonomické situace předpokládají respondenti se 22,4 % stavebních prací a zhoršení s 6,1 %.

V **příštích šesti měsících** by se měla ekonomická situace zlepšit u respondentů s 18,1 % výroby. Zhoršení své ekonomické situace signalizují pro příštích šest měsíců respondenti se 18,5 % výroby, ke změnám proti období průzkumu by nemělo dojít u 63,4 % respondentů.

Respondenti očekávají pro příští tři měsíce snížení tempa **stavební činnosti** a téměř neměnnost **zaměstnanosti**. **Stavební činnost** by se měla zvýšit u respondentů představujících 13,9 % stavebních prací. Ke snížení stavební činnosti by mělo dojít v tomto období u respondentů s 26,4 % stavebních prací a stabilizovaný vývoj předpokládají podniky s 59,7 % výroby za celý soubor. Co se týká očekávaného vývoje **zaměstnanosti** se stabilizací v této oblasti počítají respondenti se 66,3 % zaměstnanců za celý soubor. Zvýšení počtu zaměstnanců proti situaci v období průzkumu předpokládá 11,1 % respondentů a snížení 22,6 % respondentů.

Stavebníci vypovídali také o **kapacitním zajištění svého výrobního programu na příští měsíce**. Z celkového počtu odpovídajících podniků uvedlo 82,4 %, že jejich výrobní kapacity budou v příštích měsících vzhledem k zakázkám, objednávkám a probíhajícím jednáním dostatečné. Objem stavebních prací těchto podniků představuje 69,9 % stavebních prací. Nedostatečné výrobní kapacity bude mít 4,5 % počtu respondentů s podílem objemu stavebních prací 2,3 % a více než dostatečné kapacity by měly být u 13,1 % počtu respondentů (objem jejich stavebních prací představuje 27,8 %).

V průměru by měla být dle odpovědí respondentů **stavební výroba zakázkově zajištěna** na zhruba 7,8 měsíců dopředu.

Růst **cen** předpokládají respondenti u 11,8 % své produkce, neměnnost u 86,1 % produkce a pokles prodejních cen očekávají respondenti u 2,1 % produkce.

Závazky po lhůtě splatnosti mělo 20,4 % počtu respondentů (objem stavebních prací těchto podniků představuje 15 % objemu za všechny respondenty).

Objem **úvěrů** se v příštích třech měsících nezmění podle výsledků průzkumu u 49,5 % počtu podniků, zvýšení úvěrů předpokládá 4,1 % a snížení 13,2 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 33,2 % počtu podniků.

Saldo indikátoru důvěry ve stavebnictví, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze dvou ukazatelů (hodnocení celkové poptávky a očekávaný vývoj zaměstnanosti v příštích třech měsících) se v listopadu meziměsíčně zvýšilo o 1,5 bodu. V meziročním srovnání je saldo ve stavebnictví vyšší.

3. Konjunkturální průzkum v obchodě

V odvětví **obchodu** se v listopadu hodnocení současné **ekonomické situace** respondentů meziměsíčně nezměnilo. Jako dobrou hodnotilo v listopadu **ekonomickou situaci** svého podniku 35,4 % respondentů, 58,7 % jako odpovídající sezóně a 5,9 % jako špatnou. Zásoby zboží se téměř nezměnily také. Současný **stav zásob** hodnotilo 91,8 % respondentů jako odpovídající sezóně a vysoký stav zásob mělo 6,5 % respondentů.

Vyšší **požadavky na dodavatele** budou mít v příštích třech měsících respondenti s 33,2 % tržeb, stejné požadavky budou mít firmy se 59,9 % tržeb a s 6,9 % nižší. **Počet zaměstnanců** se v příštích třech měsících nezmění u 62,4 % respondentů, 21,5 % očekává růst a 16,1 % respondentů pokles. Stabilizované **ceny prodávaného zboží** předpokládají pro další tři měsíce respondenti s 95,7 % tržeb, 0,5 % předpokládá pokles a 3,8 % respondentů očekává růst.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období příštích **tří měsíců** se mírně zvýšila, pro období příštích **šesti měsíců** se nezměnila. Z názoru respondentů na vývoj **ekonomické situace** podniku očekávaný v příštích šesti měsících vyplývá, že podniky s 39,1 % tržeb očekávají zlepšení své ekonomické situace, s 59,1 % žádné změny nepředpokládají a 1,8 % podniků očekává zhoršení.

Saldo indikátoru důvěry, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení ekonomické situace, stav zásob s opačným znaménkem a očekávaný vývoj ekonomické situace) se v listopadu oproti říjnu zvýšilo o 1,4 bodu. Celkově je saldo v obchodě oproti minulému roku vyšší.

4. Konjunkturální průzkum ve vybraných odvětvích služeb

Ve **vybraných odvětvích služeb** (vč. bankovního sektoru) se v listopadu hodnocení současné **ekonomické situace** oproti říjnu zvýšilo mírně. Ve vybraných odvětvích služeb hodnotilo svoji současnou **ekonomickou situaci** 59,9 % respondentů jako dobrou, 38,6 % respondentů ji hodnotilo jako odpovídající sezóně a 1,5 % jako špatnou.

Hodnocení **poptávky** v listopadu se nezměnilo, ale její očekávání pro příští **tři měsíce** se mírně zvýšila. Růst **poptávky** (knihy zakázek) po produkci podniku očekává 24,9 % respondentů, neměnný vývoj předpokládá 71,1 % respondentů a 4 % pokles. Neměnnost ve vývoji **cen** očekává 95,5 % respondentů, růst cen 2 % respondentů a 2,5 % pokles. Pokles počtu **zaměstnanců** očekává 9,8 % respondentů, neměnnost 75,2 % a růst počtu zaměstnanců 15 % respondentů. Očekávání vývoje celkové **ekonomické situace** pro období příštích **tří i šesti měsíců** se zvýšila.

Saldo indikátoru důvěry ve vybraných odvětvích služeb konstruované jako průměr tří sezónně očištěných ukazatelů (hodnocení ekonomické situace, hodnocení poptávky a očekávaná poptávka) se v listopadu meziměsíčně mírně zvýšilo o 1,7 bodu. V meziročním srovnání je vyšší.